

TOKAJI FERENC GIMNÁZIUM, SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM

Osztályfőnöki tantárgyi program

A bevezetés tanéve:	2013/2014-es tanévben, felmenő rendszerben
A bevezetés évfolyama:	9. évfolyam
Alkalmazott osztálytípusok:	Gimnáziumi oktatás: matematika emelt óraszámú oktatás nyelvi emelt óraszámú oktatás biológia emelt óraszámú oktatás általános gimnázium belügyi rendészeti oktatás Szakközépiskolai képzésben: oktatás szakmacsoportos képzés környezetvédelem-vízgazdálkodás szakmacsoportos képzés informatika szakmacsoportos képzés közszolgálat szakmacsoportos képzés

2013.

Tartalomjegyzék

Az osztályfőnöki órák helyi tanterve (1+1+1+1) 3

Az osztályfőnöki órák helyi tanterve (1+1+1+1)

A fejlesztési területek – nevelési célok, a teljes iskolai nevelési-oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg, így áthatják a pedagógiai folyamatok egészét. E területek – összhangban a kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket. A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- tematizálják az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretekben folyó egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Minden évfolyamon minden téma feldolgozásra kerül az életkori sajátosságoknak és az adott évfolyam specifikus sajátosságainak megfelelő szinten.

Az osztályfőnöki órákon nincs számonkérés, érdemjeggyel nem értékelünk.

Változatos pedagógiai módszerekkel és munkaformákkal próbáljuk jobban megismerni tanítványainkat, segítségükre lenni önmaguk megismerésében, képességeik kibontakoztatásában.

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az életben elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítésmódokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja olyan, a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a mértéktartás, az együttérzés, segítőkészség és a tisztelet. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – kihat egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók

Helyi tanterv

munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni-közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért a tanulók, magyarságtudatukat megőrizve, ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való részvétel a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését kívánja. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmi hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az elsajátított tudást és készségeket énképébe be tudja építeni, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatni kell abban, hogy érezze, alakítani tudja fejlődését, sorsát és életpályáját. A megalapozott önismeret hozzájárul a boldog, egészséges és kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Ezért társadalmi elvárásként fogalmazódik meg a nevelési-oktatási intézményeknek a gyermekek nevelésében, az erkölcsi normák közvetítésében, a harmonikus családi minták közvetítésében való fokozott részvétele. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A családi életre való felkészítés segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, valamint a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

Helyi tanterv

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére. A gyerekek, fiatalok sajátítsák el az egészséges életmód elveit, és – amennyire csak lehet – azok szerint éljenek. Az iskola feladata az is, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiségfejlesztő nevelést-oktatást, melynek része az akadályozott, hátránnyal élő fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározása. Ez akkor lehet eredményes, ha az intézmények pedagógiai programja, a helyi tanterv külön figyelmet szentel minden tanuló képességbeli és társadalmi különbözőségének. Alakítsuk ki a gyerekekben, fiatalokban a beteg, sérült, fogyatékkal élő emberek iránti együttérző és segítő magatartást. Saját élményű tanuláson keresztül fejlesszük a tanulóknál a szociális érzékenységet és számos olyan képességet (együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A nevelés célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük természeti és társadalmi értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.

Helyi tanterv

Ehhez fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a tisztas versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világában és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát.

Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés lehetővé teszi, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosságnak felelős résztvevői legyenek; értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Az értelmező, kritikai és tevékenybeállítódás kialakítása révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A médiatudatosságra nevelés során a tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; a tanulók csoportban miként működhetnek együtt; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint a szövegek, meghatározások, képletek stb. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Helyi tanterv

Az osztályfőnöki órák iskolatípusonkénti és évfolyamonkénti órabeosztása

		9. évf.		10. évf.		11. évf.		12. évf.	
		G.	Sz.	G.	Sz.	G.	Sz.	G.	Sz.
1.	Az erkölcsi nevelés	3	2	2	2	3	3	2	2
2.	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	3	2	2	2	2
3.	Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2	2	2	3	2	2	2	2
4.	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	3	3	3	2	3	3	2	2
5.	A családi éltre nevelés	2	2	3	2	3	3	2	2
6.	a testi és lelki egészségre nevelés	3	2	2	2	3	3	2	2
7.	Felelősségvállalás, önkéntesség	2	2	2	2	2	2	2	2
8.	Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	3	2	2	2	2	2	2
9.	Pályaorientáció	2	2	3	3	3	2	3	3
10.	Gazdasági és pénzügyi nevelés	1	2	2	2	1	2	1	1
11.	Médiatudatosságra nevelés	1	1	2	2	1	1	1	1
12.	A tanulás tanítása	4	4	2	2	2	2	1	1
13.	Aktuális feladatok	9	9	9	9	9	9	10	10
		36	36	36	36	36	36	32	32

IRODALOMJEGYZÉK OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁKHOZ

Sheila Dainow: Segítség! Serdülők!, Park Kiadó

Mohás Livia: Mit tudsz önmagadról?

Kun János – Kun Jánosné: Szeretettfürdőben, Arkadas Kiadó

A pedagógus hivatásszemélyisége (Szerk.: *Bagdy Emőke*) KLTE Pszichológiai Intézet

Bunné Csintalan Judit: Tűrjük? Tiltsuk? Támogassuk?

Dávid Imre – Páskuné Kiss Judit: Kommunikációs képességek fejlesztése

Forgács József: A társas érintkezés pszichológiája, Gondolat Kiadó

Daniel Goleman: Érzelmi intelligencia

Rudas László: Delfi örökösei, Gondolat Kiadó

Jamie Walker: Feszültségoldás az iskolában, Nemzeti Tankönyvkiadó

Bácskai Júlia: Magánélettan 1-2., Klett

Kurdics Mihály: A kábítószer itt van a közelben, Zsiráf

Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról, AKG

Paul Innerhoffer: Kis pszichológia szülőknek, Gondolat

E. T. Hall: Rejtett dimenziók, Gondolat

Bácskai Júlia: Az önismeret pszichológiája

Szabó Kálmán: Osztályfőnöki kézikönyv, Nemzeti Tankönyvkiadó

Kozéki Béla: Moralitás, jellemfejlesztés

Ranschburg Jenő: Szeretet, erkölcs autonómia

Bagdy Emőke – Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolába

Thomas Gordon: Tanítsd a gyermekedet önfegyelemre!

Helyi tanterv

Ember és környezete (Szerk.: *Khol Ágnes*)
Erika Landau: A kreativitás pszichológiája
V. Levi: Az önismeret művészete, Gondolat
Popper Péter: A belső utak könyve
Suzie Hayman: Együttélés egy tinédzserrel
Bágyoni Attila: Szenvedélyek rabságában
Nagy G. – Lovass P.: A kábítószerek világa
Tolnai Kálmán: Kábulat
Erich Fromm: A szeretet művészete
Ranschburg Jenő: A nő és a férfi
Buda Béla – Szilágyi Vilmos: Párválasztás
Paul Hauck: Mitől jó a házasság?
Szekszárdi Ferencné: A gordiuszi csomó
Inge Wolff: Nagy illemkódex, Trívium
Ottlik Károly: Protokoll
Polcz Alaine: A rend és a rendetlenség
Szabó Kálmán: Anyanyelvi műveltségünk alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó
Szabó Ferenc: Gyorsolvasás – hatékony olvasás, Göncöl Kiadó
W. F. Kugemann: Megtanulok tanulni, Gondolat
Dezső Zsigmondné: A szellemi munka technikája
Sík Csaba: Mindenkori mesterek, Magvető
Konrad Lorenz: A civilizált ember nyolc halálos bűne
Szent-Györgyi Albert: Az örült majom
Dr. Hoffman Istvánné: Otthon, család, háztartás